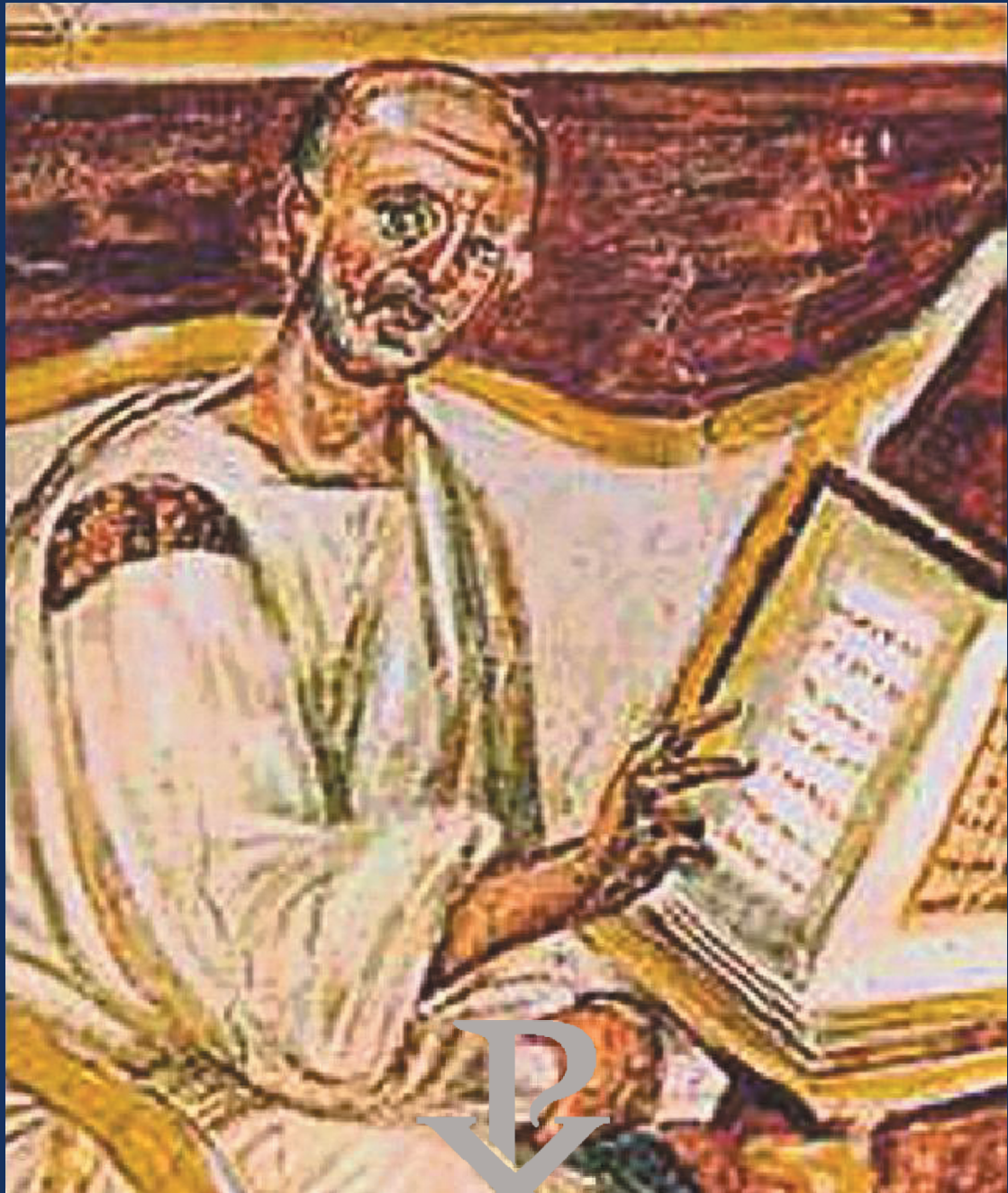

AUGUSTINUS:
JUMALAN VALTIO XII kirja

De Civitate Dei XII 1–28

IHMISEN LUONNON LAATU JA LUOMINEN
ILMOITUKSEN JA FILOSOFIOIDEN MUKAAN

Aurelius Augustinus 354–430, kristinuskon aseman huomattavin vakauttaja aikanaan, hänen jälkivaikutuksensa arvioidaan kirkkoisista suurimmaksi. Varhaisin kuva Augustinuksesta on tämä 500-luvun alusta. Tuolloin löydettiin kirkkoisien tekstejä varustettuina heidän kuvallaan. Kuvan oletetaan tavoittavan näköisyyttä. Kuva on Rooman Lateraanikirkossa.

~ 2 ~

Augustinus JUMALAN VALTIO De civitate Dei, XII kirja

AUGUSTINUS

JUMALAN VALTIO,

De Civitate Dei

Kirja XII

IHMISEN LUONNON LAATU JA LUOMINEN ILMOITUKSEN
JA LUONNONFILOSOFIOIDEN MUKAAN

Scriptus anno Domini 417

**Latinasta suomentanut, alaviitteillä varustanut ja painattanut
Valtteri Olli**

Kustantaja: BoD/TM – Books on Demand

Ensimmäinen painos Helsinki 2022

Suomennoksen alkuteksti:

Aurelius Augustinus: DE CIVITATE DEI, Liber XII
CCL, Corpus Christianorum Saries Latina, XLVII/XIV
ed. B. Dombart / A. Kalib, Turnhout 1955,

Copyright © Valtteri Olli

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand GmbH, Norderstedt, Saksa

Kirjastoluokka 22.2073

ISBN: 978-952-80-6094-9

KÄÄNTÄJÄN ESIPUHE

Kristillisten totuuksien etsijälle!

Augustinus kirjoitti Jumalan Valtio -teoksensa osat XI–XXII käsittelemään Jumalan hallintaa maailman historiassa kristinuskon näkökulmasta, käsiteltyään osissa I–X Jumalan hallintaa pakanauskontojen historian valossa. Aiemmin latinasta suomentamani osa XI on johdanto kristinuskon osuudelle. Se käsittelee luomista enkeleihin saakka, ja kristinuskon ja filosofian peruskäsitteitä, mm. itse elämää ja sen tasoja, enkeleiden ja ihmisten luontoa, tahtoa, hyvyyttä, uskoa Kolminaisuuteen sekä antiikin perusfilosofioita.

Käsillä oleva osa XII käsittelee ihmisen luonnon ja tahdon luomista ja syntymistä Jumalan Ilmoituksen, tieteen ja luonnonfilosofioiden uskomusten mukaan Adamin ja Eevan luomiseen asti. Hän tarkastelee 28 alaluvussa, joiden aiheet ovat seuraavilla ss. 5–8, olentojen luonnon ja tahdon luomisen tekijöitä, ajoittumista maailmanhistoriassa, niiden hyvyyden syitä ja merkityksiä ihmisen onnelle, autuudelle ja yhteisölle, eli valtiolle. Tämän osuuden hän kirjoitti samana v. 417 kuin osat XI ja XIII. Jälkimmäisessä alkaa Adamin jälkeinen valtioiden vaihe.

Tavoitteenani kirjan kääntämiselle pappina ja Augustinus-tutkijana yleisesti edelleenkin on lisätä ensiarvoisen kristillisen kirjallisuuden ja Augustinus-tuntemuksen harrastusta. Onhan kyseessä apostolien ajan jälkeen kirkkohistorian huomattavin Raamatun selittäjä Lutherin ohella, kuten Luterilaisen kirkon Tunnustuskirjojen Yksimielisyyden ohjeen johdantokin myöntää. Lisäksi toivon taaskin muun ohella, että tämä käänökseni vauhdittaa toistaiseksi julkaisemattoman Jumalan valtio -teoksen toisen osan julkaisemista. Onhan Heikki Koskeniemen WSOY:n kautta julkaistusta ensimmäisestä osasta (kirjat 1–10) kulunut julkaisustaan v. 2003 peräti jo liki parikymmentä vuotta. Ja kuitenkin on kysymys mainitunlaisen, huomattavimman Raamatun selittäjän toisen pääteoksensa tärkeimmästä osasta. Tunnustuksia-teoksensahan arvostetaan toisena hänen pääteoksenaan.

Olen aikaisempien, ensi kertaa latinasta suomeen kääntämieni Augustinuksen teosten (Herramme Vuorisaarna, De sermone Domini in monte, ja Kristillinen Opetus, De Doctrina Christiana sekä Jumalan Valtio XI kirja, De Civitate Dei, XI) suomennusperiaatteistani sanonut, että tähtään mahdollisimman täsmälliseen käännökseen, joka kuitenkin olisi kyllin joustavaa kaikille kiinnostuneille luettavaksi. Tämä tälläkin kertaa on ollut tavoitteeni.

Käännöstyöni yhteydessä olen pitänyt silmällä yhtä englantilaista käännöstä (St Augustine, concerning The City of God against the Pagans, a new translation by Henry Bettenson with an introduction by John O'Meara, Penguin Classics). Vaikka tämä käänнос on varsin vapaa, joskus jopa pikemminkin kommentointia, se tyydyttävästi tuo esiin Augustinuksen perusajatukset ymmärrettävällä englannilla, jonka kielen riittävän taidon omaaville suosittelen sitä luettavaksi, kunnes suomennos on saatavilla. Kriittisissä kohdissa olen silmäillyt myös saksankielistä laitosta (Bibliothek der Kirchenvater, Augustinus, Zweiundzwanzig Bücher über den Gottesstaat, Buch 12). Tämä käännos noudattanee englantilaista tarkemmin Augustinuksen ilmaisuja ja kielioppia. Suosittelen sitä saksantaitoisille. – Sisällysluettelon ja indeksien ohella on 126 kpl sivujen alaviitteitäni, jotka antavat lisätietoja Augustinuksen ajatuksiin, joiden siunauksiin näin suljen lukijani.

Nivalassa, Aatamin ja Eevan päivänä 24.12.2021 Valtteri Olli

SISÄLLYSLUETTELO

Varhainen kuva Augustinuksesta (tyhjä sivu ja kuvasivu)	1
Kansisivut	2–3
Kääntäjän esipuhe	4
Sisällysluettelo	5–8
Lyhenteet	9
Lähteet, käännöksiä ja kirjallisuutta	10–13
Augustinus, Jumalan valtio, De Civitate Dei XII kirja	
Luku XII,1	14
<i>Miten Jumalan luoman enkelin luonto ja ihmisen luonto osoitetaan hyväksi, ja voivat olla hyviä ja onnellisia.</i>	
Luku XII,2	17
<i>Miten mikään Jumalan luoma olemus ei ole Luoiansa olemukselle vastarintainen?</i>	
Luku XII,3	19
<i>Jumalan viholliset eivät vahingoita luontonsa tähden, vaan Jumalan luonnolle ja rakkaudelle vastakkaisen tahtonsa tähden, millä he joka tapauksessa vahingoittavat luontoa, koska vikaa ei ole olemassa, jollei se vahingoita luontoa.</i>	
Luku XII,4	21
<i>Maan piirissä elävien järkeä vailla olevien ja moraalisen rangaistuksen ulkopuolella olevien olentojen luonnot ovat sinänsä hyviä, ja ne muodostavat kehityksessään arvokkaan kokonaisuuden, vaikka ne on kudottu ihmisten kanssa samaan kuolemanalaisuuden maailmaan ja voivat toisinaan vahingoittaa ihmistä.</i>	
Luku XII,5	23
<i>Luoja osoittautuu kaikkien luontojen lajien ja tapojen tarkastelun kautta moitteiden ulkopuolella olevaksi ja ylistettäväksi, huolimatta siitä, että luonnot voivat tavoillaan aiheuttaa ihmiselle harmia ja osin tuhoutua.</i>	
Luku XII,6	24
<i>Mikä on hyvien enkeleiden autuuden syy, ja mikä pahojen enkeleiden kadotuksen syy? Mikä on kaiken synnin alkusyy? Voiko hyvä luonto saada aikaan pahaan tahtoa?</i>	
Luku XII,7	28
<i>Pahan tahdon saamisen vaikuttavaa syytä ei pidä kysyä, koska tuo syy tietyllä tavalla puuttuu. Mikä on pahan tahdon aloittaminen. Miten pahan tahdon syy saadaan tietää sen positiivisen ilmauksen puuttumisesta.</i>	
Luku XII,8	29
<i>Jumalan luomat hyvyudet eivät ole varsinaisesti vaikuttavat syyt hyvyyksien takaperoisille valinnoille. Mikä on oikeudenmukainen rangaistusseuraus.</i>	

- Luku XII,9 30
Mikä luo pahan tahdon? – Jumala on luonut pyhille enkeleille sekä hyvän luonnon että myös hyvän tahdon heidän luontoonsa rakkautena, joka heihin on vuodatettu Pyhän Hengen kautta. Vastaavasti niillekin ihmisille, jotka tulevat Jumalan yhteyteen uskomalla Raamatun arvovaltaan, Pyhä Henki vuodattaa rakkauden Jumalan sanaan ja luo hyvän tahdon.
- Luku XII,10 33
Tulee luopua niiden ihmisten arveluista, jotka eivät tiedä sitä, mitä puhuvat luonnosta ja ihmislajista.
- Luku XII,11 34
Sellaiset historiallisia aikoja koskevat tietolähteet, jotka lisäävät aikamääriin tarujenomaisesti useita vuosituhansia vastoin auktorisoituja Pyhiä Kirjoituksia ja kriittistä historiaa, eivät ole luotettavia eivätkä yhteensopivia varmojen ja pyhien lähteiden kanssa, vaikka niillä on kannattajinaan huomattavia henkilöitä ja kansansuosiota.
- Luku XII,12 38
Sellaisista mielipiteistä, jotka katsovat, että vaikka tosin maailma ei olisi iankaikkinen, kuitenkin maailmoja voisi olla monia, tai yksi maailma jaksoittaisesti ja lukemattomasti uudelleen syntyisi ja sammuisi, joko entisenlaisena tai aina uudenlaisena. Ja ihmiskukin maailman mukana vastaavalla tavalla syntyisi ja kuolisi.
- Luku XII,13 39
Mitä tulee vastata niille, jotka syyttävät siitä, että ihminen luotiin liian myöhään.
- Luku XII,14 41
Filosofien näkemyksestä maailman aikakausien ikuisesta uudelleen kiertämisestä, mistä he (Herakleitos,¹ pythagoralaiset ja stoalaiset) ajattelevat, että maailman aikakausien kierto palautuu alinomaisesti samankaltaiseen asemaan ja ilmaantumiseensa.
- Luku XII,15 44
Jumala ei luonut ihmiskuntaa elämään ajassa uuden ajatuksensa mukaan eikä uuden tahtomisensa mukaan.

---

¹ Herakleitos, efesolainen (n. 540–480 eKr.). Todellisuus on jatkuvaa muutosta, ”kaikki virtaa” järkkymättömän, jumalallisen lain (logos) mukaan, jossa vastakohdat tasapainottavat toisiaan sotien toisiaan vastaan (”sota on kaiken olevaisen isä”). Herakleitoksella on huomattava vaikutus Platoniin, stoalaisiin, Hegeliin, Nietzscheen ja marxilaisuuteen (Otavan suuri tietosanakirja, Herakleitos). Kts. edellä XII,12 ja sen ensimmäinen alaindeksi.

- Luku XII,16 45
Niin kuin Jumalan useimmat ymmärtävät olleen olemassa aina, olisiko yhtäältä uskottava, etteivät luontokappaleensaakaan ole olleet puuttumatta Hänelle, joka niitä Herrana hallitsee; ja kuinka toisaalta sanottaisiin aina olemassa olleiksi sellaiset luontokappaleet, joita tehtyinä ei voida sanoa iankaikkisiksi.
- Luku XII,17 50
Kuinka on ymmärrettävissä Jumalan lupaus ihmiselle iankaikkisesta elämästä ennen kuin oli olemassa iankaikkista elämää.
- Luku XII,18 51
Mitä terve usko ja ilmiselvät järkisyyt sanovat niitä johtopäätöksiä vastaan, joiden mukaan Jumalan iankaikkisuudessa alkunsa saaneet teot palautuvat yhä uudestaan varioituvina kiertokulkuina.
- Luku XII,19 54
*Lisäopetus niitä vastaan, jotka puolestaan opettavat, ettei luonnossa olevan tiedon eli informaation perusteella voida tehdä johtopäätöksiä sen Luojasta, joka on ääretön. Augustinus sanoo, että **tieteeseen sisältyy ja kuuluu vain se, minkä se kykenee tiedoksi määrittämään.***
- Luku XII,20 56
Raamatun käsite ”iankaikkisista iankaikkisiin” (saecula saeculorum) ei sisällä iankaikkisten aikojen toistamista samanlaisina, jollaiset toistamiset pyhien autuuden päättymättömyys kumoaa.
- Luku XII,21 58
Niiden jumalattomuudesta, jotka liittyvät ylimmästä autuudesta osalliset sielut uudelleen ja uudelleen aikajaksojen kiertokulkujen nimissä osallisiksi entisiin surkeuksiinsa ja vaivoihinsa niihin palautuneina.
- Luku XII,22 63
Ihmislaji luotiin alkaen sen laajentaminen yhdestä ainoasta yksilöstä, muita elollisia lajeja luotiin suuria joukkoja yhdellä kertaa. Ihmislajin samuus ja yhteinen alkuperä korostavat sen ykseyttä.

Luku XII, 23	64
<i>Jumala edeltä tiesi, että hänen luomansa ensimmäinen ihminen tulee lankeamaan syntiin, ja että se aiheuttaa hirveästi lisää syntiä ja kuolemaa. Samalla Jumala edeltä näki senkin, kuinka suuren joukon langenneesta sukukunnasta hän on siirtävä iäiseen rauhaansa ja enkeleiden osallisuuteen. Jumala teki ihmissuvun yhdestä yksilöstä suositellakseen ihmisille ihmissuvun yhdenmukaisuutta sen moninaisissa jäsenissä.</i>	
Luku XII, 24	65
<i>Jumala loi ihmissielun kuvaksensa; kuinka luovan Jumalan käsi poikkeaa työssään työskentelevän ihmisen kädestä.</i>	
Luku XII, 25	66
<i>Enkeleille ei ole luettava minkäänlaisten pienimpienkään olioiden luomista.</i>	
Luku XII, 26	67
<i>Koko universumin kaiken luonnon on yksinomaan Jumala luonut – eivät myös enkelit ja ihmiset ilman Jumalan valmistelua ja keskeytymätöntä läsnäoloa. Jumalan sisäinen vaikutusvoima antaa myös olentojen ulkoisen hahmon.</i>	
Luku XII, 27	69
<i>Platonin kannattajien mielipiteestä, jotka ovat arvelleet, että Jumala tosin on luonut enkelit, jotka puolestaan ovat vähempiarvoisempina jumalina ruumiiden luojia. Tämä ja myös platoninen kunnottoman elämän sovittamisen oppi torjutaan.</i>	
Luku XII, 28	70
<i>Ensimmäisessä ihmisessä astui esiin ihmislaji. Hänen jälkeläisistään Jumala salatusti, mutta oikeudenmukaisesti edeltä näki, mikä osuus siitä tulee liittymään hyviin enkeleihin ja pelastukseen, mikä pahoihin enkeleihin ja tuomioon. – Tämä kirja päätetään ensimmäiseen ihmiseen ja hänen ja vaimonsa luomisen seurauksiin Jumalan edeltätietämyksen mukaisesti.</i>	
Indeksi Raamatun kohdista	73
Indeksi kirjan Henkilöistä	75
Tilaa merkinnöille	77

LYHENTEET

Apol.	Apologia, Augsburgin Tunnustuksen (CA) puolustus.
CA	Confessiones Augustana, Augsburgin Tunnustus
Conf.	Confessiones, Tunnustuksia, Augustinuksen toinen pääteos, De Civitate Dei, Jumalan valtio -teoksen, ohella
Deut.	Deuteronomium, 5. Mooseksen kirja
Engl. editio	St Augustine, concerning The City of God against the Pagans, a new translation by Henry Bettenson with an introduction by John O'Meara, Penguin Classics, 1984 London
etc.	et cetera, jne.
Ex.	Exodus, 2. Mooseksen kirja
Gen.	Genesis, 1. Mooseksen kirja, muista Raamatun kirjoista kuin Mooseksen kirjoista käytetään suomenkielisen nimen lyhennystä
ind./indd.	Indeksi, indeksit; konsonantin toisto tarkoittaa monikkoa
KO	Kristinoppi
KR	Kirkkoraamattu, v. 1938
Kts.	katso
Lat.	latinaksi
LXX	Septuaginta, Vanhan Testamentin kreikankielinen käännös
q.v.	quae vide, ”katso tätä”, viittaa lähempiin selvityksiin
Saks. editio	Bibliothek der Kirchenvater, Augustinus, Zweiundzwanzig Bücher über den Gottesstaat, Buch 12.
Snl.	Sanalaskut, Raamatun
s.	seuraava, so. mainitusta kohdasta eteenpäin, numeron edellä lähdeviittauksissa tarkoittaa kuitenkin ao. sivua
sg.	singulaari, vrt. pl. pluraali
ss.	sivut
Streng	Adolf V. Streng, Latinalais-suomalainen sanakirja
vert.	vertaa
WA	Weimarer Ausgabe, Martin Luthers Werke, Kritische Gesamt-ausgabe, Weimarer, 1883 s., M Lutherin tuotannon kriittiset laitokset

Jumalan valtio -teoksen XII kirjan johdosta:

Aurelius Augustinuksen teoksista pääteoksiaan ovat: **Tunnustuksia** (Confessiones) ja **Jumalan valtio** (De civitate Dei).

Aurelius Augustinus aloitti **Jumalan valtio** -teoksensa kirjoittamisen v. 413. Teoksen kymmenen ensimmäistä osaa, eli kirjat 1–10, käsittelevät Jumalan hallintoa antiikin pakanallisten kulttuurien piirissä. Augustinus sai tämän työn loppuun v. 417 mennessä. Vuonna 417 hän alkoi käsitellä Jumalan hallintaa maailman historiassa kristinuskon kautta kirjoissa 11–22. Aiemmin V Ollin käntämä 11. kirja muodostaa johdannon tähän työhön, ja tehtiin v. 417 kuten myös tämä 12. kirja. Kristinuskon osuutta käsittelevät osat 11–22 tulivat valmiiksi vuoteen 427 mennessä.

WSOY julkaisi prof. H Koskenniemen suomennoksen kirjoista 1–10 v. 2003, siis jo liki 20 vuotta sitten. Ottaen huomioon Jumalan valtio -teoksen maailmanhistoriallisen merkityksen ja sen, että kristillisen käsityksen kannalta kirjat 11–22 muodostavat teoksen mielenkiintoisimman osan, sen käntäminen suomenkielisten hyväksi on enemmän kuin toivottavaa vihdoin.

Käsillä oleva XII kirja käsittelee 28 alaluvussaan ihmisen luonnon ja tahdon syntymistä Ilmoituksen, tieteen, historioiden ja luonnonfilosofioiden mukaan Adamiin ja Eevaan asti. Olentojen luonnon laadun ja tahdon syntymisen tekijät, niiden ajoittuminen historiassa ja merkitykset ihmisen onnelle ja autuudelle sekä valtioille tulevat tarkastelun keskiöön.

Mainittakoon, että – paitsi em. **Jumalan valtio XI** kirjaa – Valtteri Olli on aikaisemmin käntänyt latinasta suomeen **Augustinuksen Herramme Vuorisaarnan** (De sermone Domini in monte) v. 1989, ja Augustinuksen **Kristillisen opetuksen** (De doctrina Christiana) v. 2009, toinen painos 2020. Myös v. 2014 julkaisemansa pro gradu -työnsä jälkitarkastelu, nimeltä: **V Olli, Kirkkoisä Augustinuksen syntikäsitys Confessiones -teoksessa**, sisältää hänen omien lausuntojen suomennoksia, kun Augustinus esittelee teoksiaan, elämäänsä ja oppiaan. Tämä V. Ollin teos tarkastelee Augustinuksen opetuksia erityisesti kristinuskolle keskeisen synti–armo -opin kannalta. Teos sisältää myös luettelon ja esittelyn Augustinuksen koko tuotannosta ja vaikutuksista.

Kääntäjä sulkee tämän vähäisen työnsä arvoisan lukijan suosioon Augustinuksen lauseilla: *Sinä, Jumalani, innoitat ihmisen iloiten kiittämään sinua, sillä sinä olet luonut meidät itsellesi. Ja levoton on sydämemme, kunnes se Sinussa löytää levon... Sillä ne, jotka etsivät Herraa, löytävät hänet. Ja ne, jotka löytävät, ne ylistävät häntä. Minä tahdon etsiä sinua, Herra, ja avukseni huutaa sinua, uskoen Sinuun, sillä Sinut on julistettu meille.*

9 789528 060949

ISBN: 9789528060949

